

استریلایزر دمای پایین پلازما پراکسید هیدروژن

مدرس: مهدی فراهانی

تعداد اسلاید: ۳۵ عدد

زمان ارائه: ۱۵ دقیقه

تاریخ ارائه: ۱۴۰۲/۰۹/۱۳

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

انواع فرآیندهای استریلیزاسیون

از لحاظ دمای فرآیندها

دمای پایین: گاز اتیلن اکساید / بخار و فرمالدهید / پلاسما
پراکسید هیدروژن

دمای بالا: حرارت خشک / اتوکلاو بخار

از لحاظ عملگر مورد استفاده

فیزیکی: مانند حرارت خشک (فور)، گاما، میکروویو

شیمیایی: مانند اتیلن اکساید، گلو تار آلدهید، پراستیک اسید

فیزیکی شیمیایی: مانند اتوکلاو بخار، بخار فرمالدهید، پلاسما
پراکسید هیدروژن

انواع استریلایزرها

• اولین انتخاب؟

بخار

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون به روش پلازما پراکسید هیدروژن

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

مروری بر فرآیند استریلیزاسیون

پلازما پراکسید هیدروژن

INTERNATIONAL
STANDARD

ISO
22441

First edition
2022-08

**Sterilization of health care products —
Low temperature vaporized hydrogen
peroxide — Requirements for the
development, validation and routine
control of a sterilization process for
medical devices**

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

H₂O₂ Discovery

- Louis Jacques Thénard (1777-1857)
- Chemist
- 1818 'oxidising water'
- Reactive
- Experiments with liquid and gas
- Recommended two uses
  - As a medicine (external irritant)
  - Restore old paintings

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

Hydrogen Peroxide... today

- H_2O_2
- Clear liquid, water-like, odorless
- Powerful antimicrobial
  - Oxidizing agent
  - Antiseptic, disinfectant and some sterilization applications
- Practical use: 0.1-60% in water
  - Limited efficacy (need high concentrations, e.g., $\geq 6\%$)
  - High concentrations are
    - Dangerous to handle (including shipping)
    - Damaging to surfaces
- Safe for use/handling at low concentrations ($< 6\% H_2O_2$ in water)
- Environmentally safe

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

- بخار پراکسید هیدروژن (Vapor Hydrogen Peroxide: VHP یا VH_2O_2) یا همان پراکسید هیدروژن در حالت بخار (Vapor-Phase Hydrogen Peroxide: VPHP) در شرایط فشار اتمسفر، برای ضد عفونی و استریلیزاسیون در صنعت کاربرد دارد
- در مراکز درمانی، از بخار پراکسید هیدروژن همراه با فاز پیش خلا در استریلایزر برای فرآیند استریلیزاسیون دمای پایین استفاده می شود
- در مقایسه با فرآیندهای استریلیزاسیون موجود مانند بخار آب با دمای بالا، گاز اتیلن اکساید و حرارت خشک، به کارگیری بخار پراکسید هیدروژن روش جدیدی محسوب می شود

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

برخی مزیت ها:

- بخار پراکسید هیدروژن (H_2O_2) در شرایط مناسب به آسانی و به سرعت به اکسیژن (O_2) و آب (H_2O) تجزیه می شود.
- تولید پراکسید هیدروژن مایع به آسانی و با هزینه کم ممکن است.
- این ماده مرکب در شرایط دمایی و رطوبتی مختلفی قابل به کارگیری است.
- می توان بدون نیاز به نگهداشتن این ترکیب در فشاری متفاوت از فشار اتمسفر، از آن استفاده کرد. برای نمونه در گندزدایی اتاق ها می توان از پراکسید هیدروژن در فشار اتمسفر استفاده کرد.

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

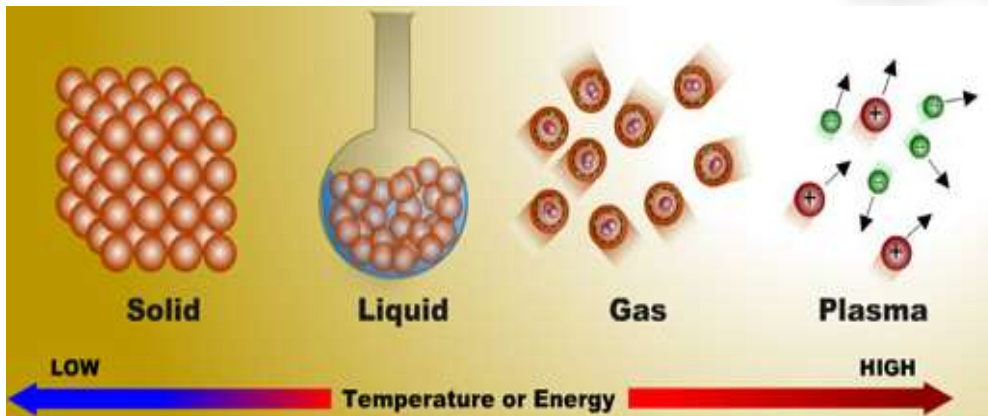
استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

• پراکسید هیدروژن یا هیدروژن پراکساید (H_2O_2)

• ماده و پلاسما

• پلاسما در استریلیزاسیون

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

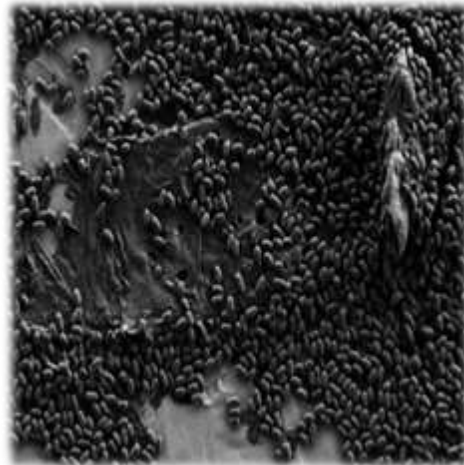
از محدودیت ها و مشکلات استفاده از پراکسید هیدروژن می توان این موارد را نام برد:

- ناسازگاری با مواد سلولزی باعث می شود نتوان از پراکسید هیدروژن برای استریل کردن این گونه مواد استفاده کرد. در ضمن در ساخت اندیکاتور بیولوژیک مخصوص این نوع فرآیند استریلیزاسیون، نمی توان از مواد سلولزی استفاده کرد. در بسته بندی وسایل به منظور انجام استریلیزاسیون نیز نمی توان از کاغذ استفاده کرد. در حال حاضر یکی از روش های بسته بندی برای این نوع فرآیند، استفاده از جنس مخصوصی با نام تایوک (Tyvek) به جای کاغذ است که یک برند خاص ساخت کمپانی امریکایی Dupont است که کاربردهای مختلفی در صنایع گوناگون دارد.

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

- از آن جایی که از پراکسید هیدروژن در شرایط دمایی و رطوبت مختلفی می توان استفاده کرد، مجموعه شرایط استاندارد برای تعیین مقاومت اندیکاتورهای بیولوژیک ساخته شده برای این نوع فرآیند وجود ندارد
- تماس پوست و مخاط با ماده پراکسید هیدروژن باعث تحریک آن ها می شود.

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

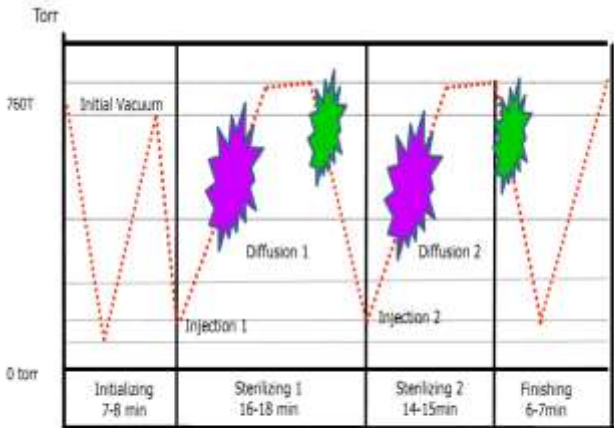
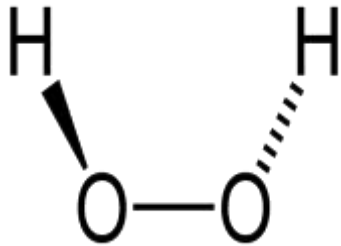
- پراکسید هیدروژن تنها ماده ای نیست که می توان از آن برای استریلیزاسیون به روش پلاسما استفاده کرد، گرچه در حال حاضر در استریلایزهای تجاری موجود، بیشتر از این ماده استفاده می شود.
- پلاسما حالت چهارم ماده (جامد، مایع، گاز، پلاسما) است و گاز یا بخار یونیزه شده است که این یونیزاسیون می تواند با منابع مختلفی ایجاد شده باشد. یون ها و مولکول ها وقتی در حالت تحریک شده هستند، با ساطع کردن فوتون یا برخورد با ذرات دیگر یا سطوح، انرژی خود را از دست می دهند. گاز یونیزه شده ماده استریل کننده با میکروارگانیسم های روی سطوح (Surfaces) وسایل تماس پیدا می کند و آن میکروارگانیسم ها را از بین می برد.

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

• نحوه کار: خلا، تزریق و نفوذ، تخلیه

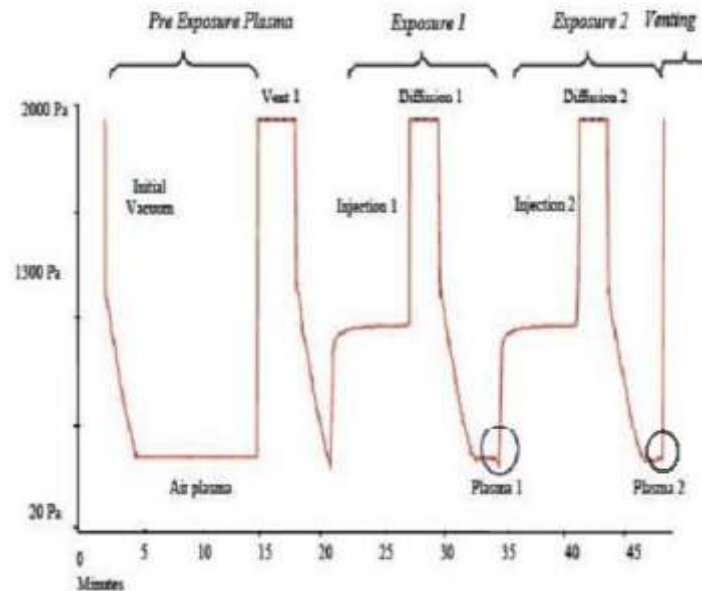
• پارامترهای موثر

Plasma + H₂O₂ gas
-> Radicals
(Kill bacteria)

H₂O₂ gas
-> O₂ + Vapor H₂O
(byproducts)

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

مواد سازگار با این روش استریلیزاسیون

😊 آلومینیوم

😊 استیل

😊 تفلون

😊 سیلیکون

😊 پی وی سی

😊 لتکس

😊 پلی اتیلن

😊 ...

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

مواد ناسازگار با این روش استریلیزاسیون

روغن ☹️

پودر ☹️

مایعات ☹️

مواد سلولزی ☹️

پارچه ها ☹️

حوله و گاز ☹️

چوب ☹️

کاغذ و مقوا ☹️

پلاستیک و لتکس با کیفیت پایین ☹️

ابزار و وسایل مرطوب ☹️

... ☹️

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

عملکرد

• گرچه پراکسید هیدروژن به تنهایی قادر به انجام وظیفه خود در استریلیزاسیون بوده است، اما خلا و پلاسما به کمک آن آمدند تا این وظیفه بهتر انجام شود

• در حال حاضر روش عملکرد یک دستگاه استریلایزر پلاسما پراکسید هیدروژن که مجهز به پمپ خلا نیز هست، شامل این مراحل یا فازها می شود:

استریلیزاسیون پلازما پراکسید هیدروژن

- دیواره های دستگاه تا دمای تنظیم شده گرم می شوند تا زمانی که وسایل در چمبر قرار داده می شوند، دمای دیواره های چمبر نسبت به وسایل داخل آن بالاتر باشد و در زمان تزریق پراکسید هیدروژن، تمایل پراکسید هیدروژن به سمت وسایل باشد تا به سمت دیواره های چمبر.
- وسایل در چمبر دستگاه قرار داده می شوند و درب آن بسته می شود و چرخه کار دستگاه توسط کاربر آغاز می شود (بسته به نوع طراحی دستگاه ممکن است پس از آغاز چرخه استریلیزاسیون دیواره های دستگاه گرم شوند).
- هوای داخل چمبر با کمک پمپ خلا تخلیه می شود و شرایط خلا برقرار می شود.

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

- پراکسید هیدروژن (مثلا به شکل بخار) به داخل چمبر تزریق می شود (مثلا حدود ۲/۰ میلی گرم در هر لیتر حجم هندسی چمبر؛ در اثر ورود پراکسید هیدروژن به داخل چمبر، فشار داخل چمبر بالا می رود).
- وسایل در تماس با پراکسید هیدروژن قرار می گیرند.
- پس از طی زمان لازم تماس، فاز پلاسما اجرا می شود.

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

- پس از طی زمان لازم برای استریلیزاسیون، چمبر دوباره با کمک پمپ خلا تخلیه می شود (بر اساس طراحی دستگاه ممکن است فاز تزریق پراکسید هیدروژن و پلاسما دوبار تکرار شود).
- سپس فشار داخل چمبر با ورود هوای فیلتر شده بالا می رود و به فشار اتمسفر می رسد.
- درب دستگاه توسط کاربر باز می شود و وسایل خارج می گردند.

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

با توجه به روش ایجاد پلاسما در یک محفظه (چمبر) دستگاه استریلایزر، ممکن است حجم قابل استفاده محدود شود. یعنی مثلا نتوان وسایل را به دیواره های چمبر یا کف آن تماس داد.

می دانیم که حجم و اندازه چمبر (Chamber Size) از طریق محاسبه هندسی به دست می آید (مثلا عمق×عرض×ارتفاع یا مجذور شعاع×عدد پی×عمق چمبر) و حجم قابل استفاده آن (Load Capacity) که همیشه برابر یا کمتر از حجم هندسی آن است، با توجه به توصیه های سازنده دستگاه در چینش وسایل تعیین می شود.

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

استفاده از پلاسما برای استریلیزاسیون می تواند هم در همان محل تولید پلاسما باشد، و هم در محلی دیگر، مثلا تولید پلاسما خارج از چمبر استریلایزر. یعنی می توان پلاسمای ایجادشده را جابه جا کرد و از آن استفاده کرد.

نمی توان گفت کدام روش در کل بهتر است، کاربر بر اساس نیاز خود می تواند یکی را انتخاب کند، چراکه هر یک مزیت ها و معایبی دارد که به طور خلاصه می توان برشمرد.

روش ایجاد پلاسما خارج از محل استریلیزاسیون حداقل این معایب را نسبت به روش دیگر دارد:

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

- تعداد اجزای باردار شده (شارژ شده) در محل استریلیزاسیون کمتر خواهد بود.
  - در شرایط برابر، زمان بیشتری برای انجام استریلیزاسیون نیاز دارد.
- روش ایجاد پلاسما خارج از محل استریلیزاسیون حداقل این مزیت ها را نسبت به روش دیگر دارد:
- تغییر دما در محل استریلیزاسیون رخ نمی دهد، چرا که ایجاد پلاسما در جای دیگری بوده است. ایجاد پلاسما در محل استفاده می تواند دما را بالا ببرد.
  - تغییر دما در وسایل داخل محل استریلیزاسیون رخ نمی دهد. ایجاد پلاسما در محل استفاده می تواند حرارت در وسایل غیردی الکتریک ایجاد کند.
  - تغییری در سطوح وسایلی که قرار است استریل شوند ایجاد نمی شود. ایجاد پلاسما می تواند سطوح وسایل قرارداده شده داخل محل ایجاد پلاسما را تغییر دهد

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

نکات مثبت

😊 راه اندازی آسان

😊 دمای پایین چرخه استریلیزاسیون

😊 زمان کوتاه چرخه استریلیزاسیون

😊 بی نیاز از هوادهی و خنک شدن

😊 تجزیه پراکسید هیدروژن به آب و اکسیژن

😊 ...

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

نکات منفی

☹ حساسیت بالا به رطوبت و سایل

☹ تحریک مخاط کاربر در صورت نشستی در محیط

☹ تعداد لومن محدود در چمبر

☹ هزینه بالاتر نسبت به استریلیزاسیون بخار

☹ ...

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

کنترل فرآیند / فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک

- **فیزیکی:** زیر نظر داشتن عقربه ها و صفحه نمایش، برگه چاپی دستگاہ
- **شیمیایی:** اندیکاتور خارج پک به شکل چسب، لیبل یا کارت اندیکاتور داخل پک / اندیکاتور شیمیایی تیپ (کلاس) ۴
- **بیولوژیک:** اندیکاتور بیولوژیک

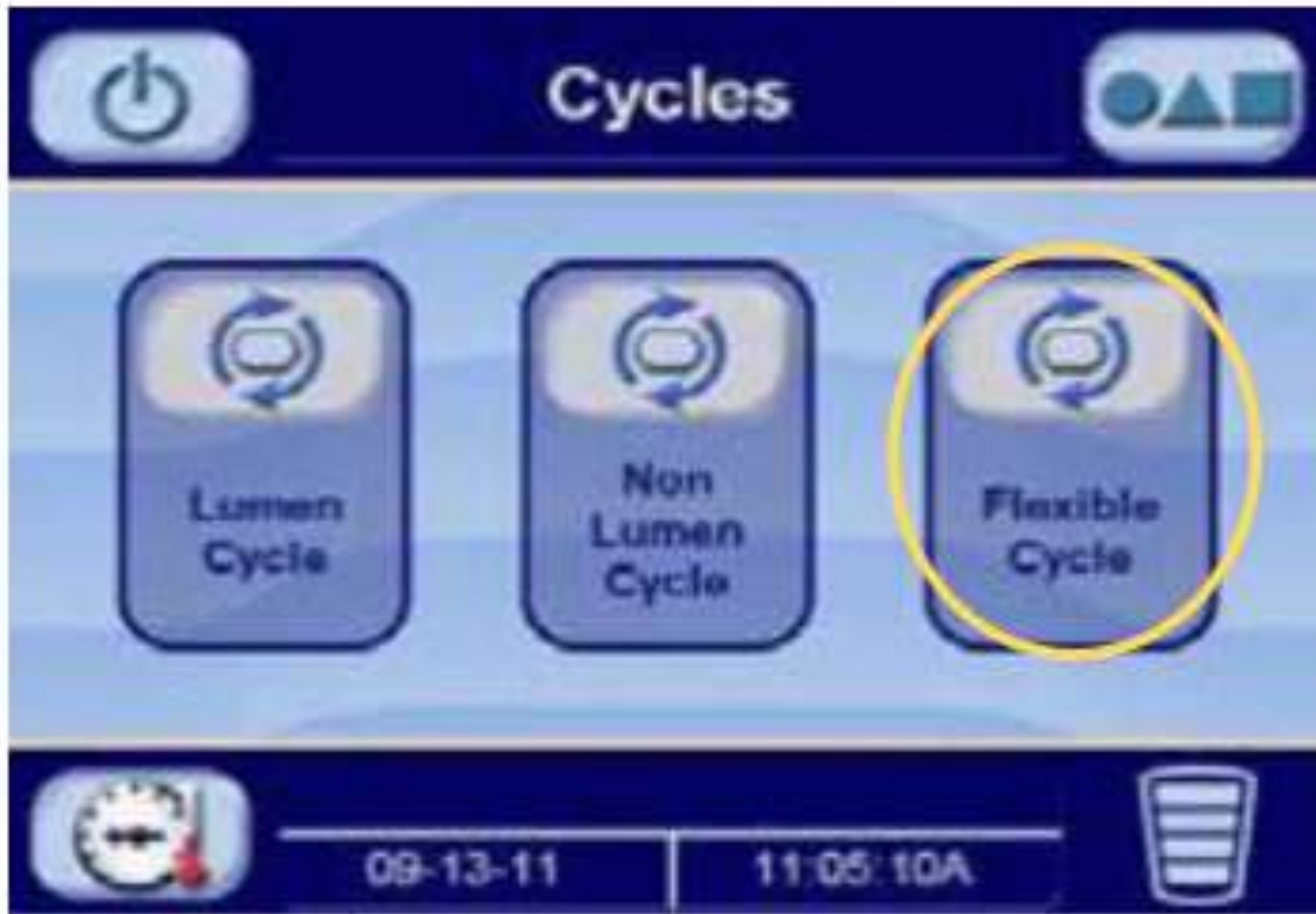

**Process is
COMPLETED**

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

SIGNATURE :
10/11/04
S/N:6001
Start : 10h10m
1. INITIALIZING 11m 10s
2. STERILIZATION 1 20m 29s
3. STERILIZATION 2 20m 40s
4. FINISHING 7m 31s
E N D : 11h25m
Total : 1h 05m
COMPLETE

SIGNATURE :
10/09/16
S/N:6010
Start : 16h58m
1. INITIALIZING 8m 03s
2. STERILIZATION 1 6m 41s
3. STERILIZATION 2 0s
4. FINISHING 6m 22s
E N D : 17h19m
Total : 21m
ERROR : 02

استریلیزاسیون پلازما پراکسید هیدروژن

کنترل فرآیند / فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک

- شیمیایی: اندیکاتور خارج پک به شکل چسب، لیبل یا کارت
اندیکاتور داخل پک / اندیکاتور شیمیایی تیپ (کلاس) ۴

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

کنترل فرآیند / فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک

• بیولوژیک: اندیکاتور بیولوژیک

❖ نوع اسپور: ژئوباسیلوس استئاروترموفیلوس

❖ دمای انکوباسیون: ۵۵ تا ۶۲ درجه سانتی گراد

❖ زمان انکوباسیون: توصیه سازنده

استریلیزاسیون پلازما پراکسید هیدروژن

بسته بندی

- ❖ تایوک و نایلون
- ❖ پارچه های نبافته
- ❖ کانتینر فلزی

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

چینش در چمبر

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

استریلیزاسیون پلاسما پراکسید هیدروژن

آماده سازی و چینش

- ❖ بسته بندی نکردن ابزار و وسایل مرطوب
- ❖ نگهداری مناسب از پک های سیل نشده تا زمان استریلیزاسیون
- ❖ استفاده نکردن از مواد سلولزی در پک
- ❖ رعایت تعداد لومن ها در چمبر با توجه به طول و قطر
- ❖ رعایت توصیه سازنده استریلایزر در چینش پک ها در چمبر
- ❖ استریل نکردن وسایل یکبار مصرف
- ❖ ...

سیاس از توجه همکاران گرامی

Keep Advancing and Enjoy Your Life as a Champion

